

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

**SPECIÁLIS CSOPORTOK EVÉSZAVARAI, KÜLÖNÖS
TEKINTETTEL A SZÉPSÉGIPARBAN DOLGOZÓKRA ÉS
VÁRANDÓS KISMAMÁKRA**

Lukács-Márton Réka-Anna

Témavezető: Dr. Szabó Pál

DEBRECENI EGYETEM

Humán Tudományok Doktori Iskola

Debrecen, 2013

Téma körülhatárolása, az értekezés célkitűzései

Az evészavarok két klasszikus típusát, az anorexia nervosát, valamint a bulimia nervosát civilizációs betegségnek tekintik, épp ezért nem csoda, hogy egyre nagyobb figyelmet kap mind a tudományos közlemények terén, mind a média akár hétköznapi megnyilvánulásaiban. Az utóbbi évtizedekben az evészavarok nemcsak a tudományos cikkekben, de a médiában, bulvárlapokban és a köznapi gondolkodásban is igen meghatározó szerepet foglalnak el. Ennek a kivívott „népszerűségének” okai abban rejlenek, hogy a betegség egyre fiatalabb életkorban kezdődik (Pászthy, 2007), hosszú távon egyre súlyosbodó pszichés, szomatikus és szociális következményekkel járnak, valamint a mortalitási ráta és a pszichiátriai társbetegségek együttjárása is igen magas, különösen az anorexia esetében.

Az evészavarok, ha nem ismerik fel időben, krónikussá válnak, és számos testi és pszichiátriai szövődmény alakul ki.

Eleinte főleg Nyugat-Európában és Észak-Amerikában végeztek evészavar felméréseket, így prevalencia-adatok főleg ebből a régióból voltak, épp ezért nevezték, illeték a “WWW” (white, western woman) jelzővel ezeket. A DSM diagnosztikai kritériumait felhasználó kétlépcsős vizsgálatok eredményeképpen a bulimia nervosa prevalenciája 1-3%, míg az anorexia nervosáé 0,3-1% serdülő és fiatal felnőtt nők körében (Fairburn és Beglin, 1990) ; Hoek, 2006; Rastam, Gillberg, Van Hoeken és Hoek, 2004; Szumska, Túry és Szabó, 2008).

A disszertációmban két speciális csoportot (szépségiparban dolgozók és várandós kismamák) vizsgálok evészavar-előfordulás, kóros evési és testi attitűdök szempontjából, mind magyarországi, mind erdélyi mintában.

Az evészavarok etiopatogenezisében Jacobi és mtsai (2004), Túry és Szabó (2000) az evészavarok kialakulására potenciális kockázati tényezők a következők között az általános és szociális tényezők csoportja közé sorolja az olyan szakmai vagy szociális szubkultúrához való tartozást, ahol az alaknak és a testsúlynak meghatározó szerepe van. Éppen ebből a gondolatból indult ki az a feltételezés, hogy a szépségiparban dolgozók között (kozmetikusok, fodrászok, fitness oktatók, műkörmösök, szoláriumban dolgozók) gyakoribb a kóros evési és testi attitűdök előfordulása, hiszen szakmájuk által a szépség és karcsúság megtestesítőivé válnak.

A témában eddig egyetlen kutatás született Tajwanban, hasonló mintában Wong (2003) által. Wong (2003) szépségiparban dolgozók testükkel való elégedettségét, valamint súlycsökkentő viselkedésformáit vizsgálta. A kapott adatok magas testtel való elégedetlenséget, valamint a

soványságra való törekvést mutattak a szépségiparban dolgozóknál. A soványságra való törekvés magasabb volt (50%) a szépségiparban dolgozóknál, mint a kontroll-csoportban (23,7%). Az önhánytatás, mint a testsúlycsökkentő viselkedések jól ismert módjának gyakorisága 10,7% a szépségipari dolgozóknál, 5% a nem szépségipari dolgozóknál. A szépségipari dolgozóknál súlycsökkentő gyógyszerek szedésének a gyakorisága szinte négyszer nagyobb (50%), mint a nem szépségiparban dolgozók esetében (13,3%).

A témában eddig csupán egyetlen kutatás történt, ezért vizsgálatom tulajdonképpen hiánypótlásként szolgál az adott témakörben.

A várandósság alatti evészavarok hiányoznak a köztudatból, és a media is tabuként kezeli ezt a témát, pedig az evészavarok nemcsak az anya, hanem a születendő gyermek egészségét is veszélyeztetik, szerencsétlenebb esetben pedig akár az anya és a gyermek élete is kockán forog.

Az anyaságot a nő kiteljesedéseként tartják számon, azonban ez nem minden kismama esetében jelent feltétel nélküli örömet, különösen akkor, amikor az anya evészavarban szenved.

Micali és mtsai (2007) egy átfogó tanulmányban 12 254 nőt vizsgált, összehasonlítva a terhesség alatti evészavarosokat, túlsúlyosakat az általános várandós populációval. Azt az eredményt kapták, hogy az evészavaros várandósoknál nagyobb arányban volt jelen a diétázás, hashajtó-használat, önhánytatás, valamint a testalak miatt folytatott testedzés, mint a kontroll mintában. Szintén azt találták, hogy az esetek 30%-ában minimum egy evészavar-tünet megmaradt a terhesség első és második harmadában, és bár az evészavar-tünetek csökkennek, a testtel és alakkal való foglalatosság és a testtel való elégedetlenség megmarad, vagy még jobban felerősödik.

Watson és mtsai (2012) a 2001 és 2009 közötti intervallumban norvégiai várandósokat (n = 77 267) vizsgáltak a terhességi evészavarokat illetően, és a terhesség korai szakaszában a következő gyakoriságokat kapták: BN 0,2%, BED 4,8%, EDNOS-P (EDNOS-purging) 0,01%.

Broussard (2012) szerint a nők 27%-a számol be a terhesség időszakában evészavarokról. Easter, Bye és mtsai (2013) 739 angliai várandós nőt vizsgáltak a terhesség első 3 hónapjában, illetve a terhesség előtt 6 és 12 hónappal. A következő terhesség alatt evészavar prevalencia-értékeket találták: 0,5% AN, 0,1% BN, 1,3% BED, 0,1% PD, 5% EDNOS. A terhesség alatti súlycsökkentő viselkedések közül a diétázás 0,9%, a testedzés 0,7%, az önhánytatás 1,1%, a hashajtó- és vízhajtóhasználat 0,3% gyakorisággal fordult elő.

Nagyon sok nő retteg attól, hogy várandóssága alatt elhízik, illetve attól, hogy szülés után nem tudja visszanyerni a várandósság előtti testalakját. Fairburn és Welch (1990) vizsgálatában a vizsgálati személyek 40%-a (50 várandós) félt a terhesség alatti súlygyarapodástól, és 70%-a tartott attól, hogy nem képes visszanyerni a terhesség előtti alakját.

A várandósság alatti és utáni evészavaroknak azért is van fokozott jelentősége, hiszen az anyai evészavar gyakran negatívan befolyásolja a szülés kimenetelét, valamint a születendő magzat egészségi állapotát is.

Favaro (2006) padovai vizsgálatában (n = 113 AN, n = 73 BN) az AN, valamint a BN következményeit vizsgálta a nőgyógyászati komplikációkra, valamint a születendő gyermek egészségére nézve. Azt találta, hogy BN következményei a születendő gyermekre nézve általában a következők: alacsonyabb születési súly, kisebb testhossz, kisebb fejkörfogat. Az AN terhességre, valamint a gyermekre való következményei: terhességi vérzés, anyai vérszegénység, anyai cukorbetegség, preeclampsia, köldökzsinór nyak köré tekeredése, alacsonyabb születési súly, koraszülés, újszülöttkori szívproblémák, hipotónia, oxigénhiány, tremor.

Koubaa, Hällström, Lindholm és Hirschberg (2005) vizsgálatában evészavaros és máshová nem osztályozott (EDNOS) evészavarosok csoportját a kontroll csoporthoz hasonlítva azt találta, hogy az evészavaros nőknél (főleg a 20 alatti BMI-vel rendelkező nőknél) gyakoribb a vetélés, az alacsony születési súly, a gesztációs időhöz képest kisebb a születési súly, csökkent az intrauterin fejlődés, emellett gyakoribb a mikrocephalia és a koraszülés.

Micali (2010), Micali és mtsai (2007), Sollid, Wisborg, Hjort és Secher (2004) szerint az evészavaros nők nagyobb arányban szülnek a gesztációs időhöz képest alacsony súlyú (small for date) gyermeket.

A jelen vizsgálatoknak a következő célkitűzései voltak:

1. A klinikai és szubklinikai evészavarok tüneteinek és szindrómáinak prevalenciájának, valamint a kóros evési attitűdök és a kóros testi attitűdök gyakoriságának vizsgálata az erdélyi és magyarországi szépségiparban dolgozók és a kontroll csoporttal összehasonlítva.
2. Annak kimutatása, hogy a szépségiparban végzett munka milyen mértékben növeli az evészavaroknak és testképzavaroknak a valószínűségét.

3. A keresztmetszeti vizsgálatban a szubklinikai és klinikai evészavarok prevalenciájának, terhességi súlynövekedéssel kapcsolatos attitűdök, terhességi élmények vizsgálata a magyarországi és erdélyi várandós kismamák körében.

4. A longitudinális vizsgálat célkitűzései között annak a felmérése szerepelt, hogy hogyan alakulnak a várandósság időtartama alatt a súlynövekedés, a testkép, az evészavar, a terhességi súlygyarapodással kapcsolatos attitűdök, valamint a terhességi élmények. Továbbá a terhességi súlynövekedés függvényében, a mentális egészség (szorongás, depresszió) és az evészavar közötti kapcsolat alakulásának feltárása.

Alkalmazott módszerek

Vizsgálati személyek

Keresztmetszeti kérdőíves vizsgálatunkban Magyarországon, valamint Erdélyben élő (magyar anyanyelvű) szépségiparban dolgozó (fodrászok, kozmetikusok, manikűrösök, pedikűrösök, fitnessz oktatók és szoláriumban dolgozók), valamint nem a szépségiparban dolgozó felnőttek vettek részt. Az erdélyi mintában a kérdőívek terjesztését személyesen végeztem, az alábbi városokban: Marosvásárhely, Gyergyószentmiklós, Székelyudvarhely, Csíkszereda, Kolozsvár, Nagyvárad. Magyarországon a következő városokban történt az adatgyűjtés: Budapest, Debrecen, Nyíregyháza, Szolnok, Hajdúböszörmény, Kisvárd. A kérdőívet összesen 543 személy (498 nő és 45 férfi) töltötte ki: Erdélyben 276 fő (246 nő, 30 férfi), Magyarországon pedig 267 személy (252 nő és 15 férfi). Az alacsony elemszámra való tekintettel a férfiakat kizártuk a vizsgálatból. A végső mintát 498 nő alkotta, akiknek 56,2%-a (n=280) dolgozik a szépségiparban. 49,4%-uk (n=246) Erdélyben él. A minta átlagéletkora 34,6 év (SD = 10,23 év; terjedelem 18–64 év).

A várandós keresztmetszeti vizsgálatban összesen 240 erdélyi és magyarországi kismama töltötte ki a kérdőívet. A longitudinális vizsgálatban 50 kismama (56,8% erdélyi, 43,2% magyarországi) vett részt ugyancsak informált beleegyezéssel, önkéntes és anonim módon. A résztvevőket az erdélyi mintában a családorvosi rendszerből, a magyarországi mintában pedig a védőnői rendszerből értem el. A minta átlagéletkora 29,6 év (SD = 4,17 év).

Mérőeszközök:

A szépségiparban dolgozók, valamint a kontroll csoport esetében a szubklinikai és a klinikai evészavarok, valamint a testképzavarok vizsgálatára nemzetközileg is használt kérdőíveket alkalmaztam. A kérdőív a demográfiai és antropometriai adatok mellett, valamint a szépségápolásra vonatkozó kérdéseken kívül az Evészavar Súlyossági skálát, az Evészavar Kérdőív Testtel való elégedetlenség Alskáláját, a Testi Attitűdök Tesztjét, az Evési Attitűdök Tesztjét és a Testi Befektetések skáláját tartalmazta.

A várandós kismamák vizsgálatára alkalmazott kérdőív a demográfiai, antropometriai adatok mellett a terhességre vonatkozó kérdéseket, az Evészavar Kérdőívet, az Evészavar Súlyossági Skálát, Spielbergger Vonás és Állapotszorongás kérdőívét, a Beck Depresszió skála rövidített változatata, a Terhességi Súlygyarapodással Kapcsolatos Attitűdök Skáláját és a Terhességi Élmények Skáláját tartalmazta.

Az eredmények tézisszerű felsorolása:

- Klinikai súlyosságú evészavart két esetben találtunk: AN (0,8%), BN (0,8%), mindkettő az erdélyi szépségipari mintában. A szubklinikai zavarok, valamint a máshová nem osztályozott evészavarok közül a SAN 0,6%, a SBN 0,6%, a falászavar 6,7%, a kompenzáló viselkedés 8,6%, a normális súlyú AN 0,6%-os gyakoriságban fordult elő a magyarországi mintában. Az erdélyi szépségipari mintában, a szubklinikai zavarok a következő gyakoriság értékeket mutatták: SBN 1,6%, kompenzáló viselkedés 2,4%.
A magyarországi és erdélyi kontroll csoportban a máshova nem osztályozott evészavarok közül a következő gyakoriságértékeket kaptuk: falászavar 1,1% Magyarországon, 2,4% Erdélyben, kompenzáló viselkedések 2,1% Magyarországon, 1,6% Erdélyben.
- A kapott adatok arra engednek következtetni, hogy a szépségiparban dolgozóknál nagyobb valószínűséggel jelenik meg havi legalább egy súlycsökkentő viselkedésmód, valamint a patológiás diétázás előfordulása is.
- A szépségiparban dolgozók kedvezőtlenebb evési attitűdökkel rendelkeznek, a bulimiára és a diétázásra való hajlam is gyakoribb, mint a kontroll csoporthoz tartozó társaik esetében.
- A foglalkozás nem bizonyult az evészavar szignifikáns prediktorának.

- A szépségiparban dolgozók több pénzt költenek és több időt töltenek a testápolással.

A várandós keresztmetszeti kutatásban kapott eredményeket a következőképpen összegezhettük:

- A keresztmetszeti vizsgálatunkban nem volt olyan személy, aki teljesítene a klinikai súlyosságú AN kritériumrendszerét. A BN prevalenciája 1,6%, a SAN-é 1,6%, a falászavar gyakorisága 4,8%, a kompenzáló viselkedése pedig 17,7% .
- A válaszadók 35,3%-a pozitív, míg 64,7%-a negatív attitűddel viseltetik a terhességi súlygyarapodással kapcsolatban.
- A negatív terhességi súlynövekedéssel kapcsolatos attitűddel rendelkezők szignifikánsan magasabb átlagértékeket értek el az EDI Testtel való elégedetlenség, Karcsúság iránti készletelés alskálán, az EDI-bulimiás tendenciák, depresszió szint, az állapot- és vonásszorongás magasabbak, illetve a terhesség alatti bosszúságok is szignifikánsan gyakoribbak, míg a pozitív élmények intenzitása alacsonyabb, mint a terhességi súlygyarapodást illetően pozitív attitűdöt mutató társaiknál.
- Beazonosítottuk a negatív terhességi súlygyarapodással kapcsolatos attitűdök potenciális magyarázó változóit: idősebb életkor és a bulimiára való hajlam bizonyultak a negatív attitűdök szignifikáns előrejelzőinek.
- A testsúlykontrolláló magatartások vizsgálata során kapott eredményeink szerint a terhességi súlygyarapodással kapcsolatban negatív attitűdöt mutató válaszadók körében szignifikánsan gyakoribb az étvágycsökkentők használata, mint a pozitív attitűddel bíróknál.
- Azt találtuk, hogy azok a személyek, akik evészavar szempontjából nem veszélyeztetettek, negatívabb testi attitűddel rendelkeznek, mint evészavaros társaik.

A longitudinális kutatás eredményeit a következőképpen összegezhettük:

- A második és harmadik trimeszterben szignifikáns csökkenés történt a súlykontroll céljából végzett testgyakorlás arányának tekintetében.
- Az első és második trimeszter között a bulimiás tendencia szignifikáns növekedést mutatott.
- A testi elégedetlenség mértéke azonban szignifikánsan csökkent a harmadik trimeszterre az első trimeszterhez képest.

- Az első és második trimeszter között jelentkező súlygyarapodás a depresszió növekedésével jár együtt.

Összegzés

A kapott eredmények alapján elmondható, hogy a szépségiparban dolgozóknál kedvezőtlenebb evési attitűdök, magasabb diétázásra és bulimiára való hajlam tapasztalható, ugyanakkor a szépségiparban dolgozóknál nagyobb valószínűséggel fordul elő havi legalább egy súlycsökkentő viselkedés.

Az eredményeink azt mutatják, hogy a várandós mintában kapott evészavar gyakoriságok megközelítik a nemzetközi szakirodalomban megjelenő prevalencia értékeket. Ugyancsak fontos hozadéka van a kutatásnak azáltal, hogy ha időben tudnánk azonosítani az evészavaros kismamákat, akkor csökkenne a kockázata a veleszületett rendellenességeknek, illetve a szülészeti komplikációk gyakorisága is csökkenthető volna.

A kutatás intervencióhoz hozadéka abból áll, hogy azáltal, hogy a terhességi súlynövekedéssel kapcsolatos negatív attitűdök prediktorait, ez esetben a bulimiát és az életkort azonosítottuk, csökkenthetnénk a bulimiás viselkedések hozadékaként megjelenő, mind az anyára, mind a magzatra káros következményeket. Ezt a tényt csak segítheti a két kérdőív (A Terhességi Élmények Skála rövidített változata, Terhességi Súlygyarapodással Kapcsolatos Attitűdök Skála) magyar nyelvre adaptálása, ami által idejében azonosíthatjuk az evészavar szempontjából veszélyeztetett várandósokat.

Mindkét vizsgálat hiánypótlóként szolgál az adott témakörben, hiszen a szépségipari mintában világszerte egyetlen kutatás, a várandós mintán az erdélyi és magyarországi viszonylatban még egyáltalán nem készült vizsgálat.

A téziszüzethez felhasznált irodalom:

Broussard, B. (2012). Psychological and Behavioral Traits Associated with Eating Disorders and Pregnancy: A Pilot Study. *Journal of Midwifery & Women's Health*, 57(1), 61–66.

- Crow, S. C., Agras, W. S., Crosby, R., Halmi, K., Mitchell, J. E. (2008). Eating disorder symptoms in pregnancy: A prospective study. *International Journal of Eating Disorders*, 41(3), 277–279.
- Easter, A., Bye, A., Taborelli, E., Corfield, F., Schmidt, U., Treasure, J., Micali, N. (2013). Recognising the Symptoms: How Common Are Eating Disorders in Pregnancy? *European eating disorders review: the journal of the Eating Disorders Association*.
- Fairburn, C. G., Beglin, S. J. (1990). Studies of the epidemiology of bulimia nervosa. *The American Journal of Psychiatry*, 147(4), 401–408.
- Fairburn, C. G., Welch, S. L. (1990). The impact of pregnancy on eating habits and attitudes to shape and weight. *International Journal of Eating Disorders*, 9(2), 153–160.
- Favaro A, T. E. (2006). Perinatal factors and the risk of developing anorexia nervosa and bulimia nervosa. *Archives of General Psychiatry*, 63(1), 82–88.
- Jacobi, C., Hayward, C., De Zwaan, M., Kraemer, H. C., Agras, W. S. (2004). Coming to Terms With Risk Factors for Eating Disorders: Application of Risk Terminology and Suggestions for a General Taxonomy. *Psychological Bulletin*, 130(1), 19–65.
- Koubaa, S., Kouba, S., Hällström, T., Lindholm, C., Hirschberg, A. L. (2005). Pregnancy and neonatal outcomes in women with eating disorders. *Obstetrics and gynecology*, 105(2),
- Mason, Z., Cooper, M., Turner, H. (2012). The experience of pregnancy in women with a history of anorexia nervosa: An interpretive phenomenological analysis. *Journal of Behavioral Addictions*, 1(2), 59–67.
- Micali, N., Treasure, J., Simonoff, E. (2007). Eating disorders symptoms in pregnancy: A longitudinal study of women with recent and past eating disorders and obesity. *Journal of Psychosomatic Research*, 63(3), 297–303.

- Micali, N. (2010). Management of eating disorders during pregnancy. *Progress in Neurology and Psychiatry*, 14(2), 24–26.
- Micali, N., Treasure, J., Simonoff, E. (2007). Eating disorders symptoms in pregnancy: A longitudinal study of women with recent and past eating disorders and obesity. *Journal of Psychosomatic Research*, 63(3), 297–303.
- Pászthy, B. (2007). A gyermek- és serdülőkorban kezdődő anorexia nervosa szomatikus szövődményei. *Orvosi Hetilap*, 148(9), 405–412.
- Rastam, M., Gillberg, C., Van Hoeken, D., Hoek, H. W. (2004). Epidemiology of eating disorders and disordered eating: a developmental overview. in: *Brewerton T.D. (ed): Clinical Handbook of Eating Disorders. An integrated Approach*. Marcel Dekker, Inc. New York.
- Sollid, C. P., Wisborg, K., Hjort, J., Secher, N. J. (2004). Eating disorder that was diagnosed before pregnancy and pregnancy outcome. *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, (190), 206–210.
- Szumska, I., Túry, F., Szabó, P. (2008). Evészavarok prevalenciájának újabb adatai. In: *Pászthy B., Túry F (szerk.) Evészavarok és testképzavarok* (pp. 109–118). Pro Die Kiadó, Budapest.
- Túry, F., Szabó, P. (2000). *A táplálkozási magatartás zavarai: az anorexia nervosa és a bulimia nervosa* (Medicina könyvkiadó, Budapest.).
- Watson, H. J., Von Holle, A., Hamer, R. M., Knoph Berg, C., Torgersen, L., Magnus, P., Stoltenberg, C., et al. (2012). Remission, continuation and incidence of eating disorders during early pregnancy: a validation study in a population-based birth cohort. *Psychological medicine*, 1–12.

Wong, Y. (2003). Female beauticians may be a high risk group for developing eating disorders. *Nutrition Research*, (23), 1297–1302.

A szerző témában megjelent publikációi:

- Lukács-Márton R., Vásárhelyi É., Szabó P. (2008): A szépségipar csapdájában: Szépségiparban dolgozók evési és testi attitűdjei, *Psychiatria Hungarica*, 16, 455–463.
- Lukács-Márton R., Vásárhelyi É., Szabó P. (2008): A szépségiparban dolgozók evési és testi attitűdjei. Valóban rizikócsoporthoz tartoznak? *Alkalmazott Pszichológia*, 10(3–4), 61–74.
- Lukács-Márton R., Szabó P. (2012): In the prison of beauty industry: Beauticians eating and body attitudes. *Transylvanian Journal of Psychology*, 13(2), 87–98.
- Lukács-Márton R., Szabó P. (2013): (L)enni vagy szépnek lenni. Erdélyi szépségiparban dolgozók evési attitűdjei és testi attitűdjei. *Psychiatria Hungarica*, (28)1, 70–76. oldal.
- Lukács-Márton R., Szabó P. (2013): Egészségi állapot, testkép és evészavarok a szépségiparban dolgozók körében. *Orvosi Hetilap*, 154, 665–670.
- Lukács-Márton R., Szabó P. (2013): Evészavarok a várandósság idején, *Psychiatria Hungarica* (lektorálva).
- Lukács-Márton R., Szabó P.: Szépségiparban dolgozó fiatalok evési és testi attitűdjei, „Az egészség társadalmi értéke. Pszichoszociológiai írások” tanulmánykötet, Scientia Kiadó, Kolozsvár, közlésre elküldve 2013, január.

Nemzetközi előadások:

- European Congress of Eating Disorders (ECED), Innsbruck, Izomdiszmorfia és kóros evési attitűdök, romániai testépítő férfiak körében („Bigorexia Nervosa and Disordered Eating in a Sample of Male Body Builders from Romania”) - (Kovács Tímea, Lukács-Márton Réka, Szabó Pál)

Magyarország-i és romániai tudományos előadások az értekezés témájában:

- III. Magyar Evészavar Kongresszus (2012), Pécs „Az evészavarok és testképzavarok alakulása terhesség alatt”.
- Magyar Pszichológiai Társaság XX. Országos Tudományos Nagygyűlése (2012), Szombathely „Testkép és terhesség”.
- Magyar Pszichológiai Társaság XX.. Országos Tudományos Nagygyűlése (2012), Szombathely „Testélmény, testkép és terhesség”.
- Zsigmond Király Főiskola Tudomány napi Rendezvénye keretén belül (2008) „A szépségipar fogságában. A szépségiparban dolgozók testi és evési attitűdjei” című -előadás
- II. Magyar Evészavar Kongresszus (2008), Budapest „(L)enni vagy szép lenni”- előadás
- Károli Gáspár Református Egyetem, (2008) Bölcsész tudományok Doktori Iskola („A nők tükrében”) konferenciája „A szépségipar tükrében”.
- Károli Gáspár Református Egyetem, (2008) Bölcsész tudományok Doktori Iskola („Az étkezéssel kapcsolatos túlzások, elhajlások, különlegességek a kultúrtörténetben az ókortól a XX. századig”) konferenciája „Evés és megtermékenyülés. Evészavarok és a termékenység”.
- A Magyar Pszichiátriai Társaság XIV. Vándorgyűlése (2008), Sopron, „Testkép, evészavarok, egészségi állapot a szépségiparban dolgozóknál” (Lukács-Márton Réka, Szabó Pál, Vásárhelyi Éva).
- A Magyar Pszichiátriai Társaság XIII. Vándorgyűlése, (2007) Miskolc, „Testkép, evészavarok a szépségiparban dolgozóknál: összehasonlító vizsgálat magyarországi és erdélyi mintában” (Lukács-Márton Réka, Szabó Pál, Vásárhelyi Éva).
- I. Magyar Evészavar Kongresszus (2006), Budapest, „A szépségiparban dolgozók testképe és evészavarai” (Lukács-Márton Réka, Szabó Pál).
- I. Magyar Evészavar Kongresszus (2006), Budapest, „Testkép és testképzavar: biológiai, pszichológiai, szocio-kulturális és terápiás vonatkozások” (Szabó Pál, Kovács Tímea, Lukács-Márton Réka).
- Országos Pszichológus Konferencia (2006), Kolozsvár, („Obiceiurile de alimentație și frecvența Bigorexiei Nervosa în grupul culturiștilor din România”)” Izomdiszmorfia és kóros evési attitűdök, romániai testépítő férfiak körében”-(Szabó Pál, Kovács Tímea, Lukács-Márton Réka).

- A Magyar Pszichiátriai Társaság VI. Nemzeti Kongresszusa (2006), Budapest, Izomdiszmorfia és kóros evési attitűdök a romániai testépítő férfiak körében (Lukács-Márton Réka, Kovács Tímea ,Szabó Pál).
- XIX. Magyar Családterápiás Vándorgyűlés (2005)- Szombathely, „A családi támogatottság szerepe a szülés utáni depresszió kialakulásában”(Lukács- Márton Réka, Szentes Erzsébet)

Poszterek

- A Magyar Pszichiátriai Társaság XVII. Nemzeti Kongresszusa (2012), Debrecen, Testkép és evészavarok, gyermekvárás időszakában - legjobb poszter díj
- The 18 th International Conference on Eating Disorders (2010), Alpbach, Body image and eating attitudes in a beautician sample. It is really a risk population?
- NETT. Nemzetközi kongresszus (2009), Marosvásárhely ”A szépségipar csapdjában”
- A Doktoránduszok Országos Magyar Szövetsége, Tavaszi Szél Konferencia (2008), Budapest, „A szépségiparban dolgozók testképe”.
- A Magyar Pszichológiai Társaság XVIII. Országos Tudományos Nagygyűlése (2008), Nyíregyháza „ A szépségiparban dolgozók evészavarai és testképe. A szépségipar csapdjában”.
- A Magyar Pszichológiai Társaság XVIII. Országos Tudományos Nagygyűlése (2008), Nyíregyháza 0-dik nap, A Pro Psychologia Alapítvány szervezésében, „A szépségiparban dolgozók evészavarai és testképe. A szépségipar csapdjában”- legjobb poszter díj.
- A Magyar Pszichológiai Társaság XVII. Országos Tudományos Nagygyűlése (2006), Budapest, Evészavarok a kolozsvári egyetemisták körében”.

Publikációk más témakörben:

- Albert L. E., Albert L. M., Kádár A., Krizbai T., Lukács-Márton R. (2011) Relationship between the Characteristics of the Psychological Imune System and the Emotional Tone of Personality in Adolescents, *The New Educational Rewiev*, vol 23, no 1, pag. 91-103, Impact factor: 0.064.
- Albert L. E., Albert L. M., Kádár A., Krizbai T., Lukács-Márton R. (2010) Flow and anti-flow as predictive and protective factors in the life of adolescents,*The New Educational Rewiev*, vol 22, no 3-4, pag 81-93, Impact factor: 0.064.

- Albert L. E., Albert L. M., Lukács-Márton R., Kádár A., Kovacs R. (2008) Study on adolescent's awareness of life. Comparative Study between the projection of Hungarian Adolescents' awareness of life of Transylvania and Hungary, *The New Educational Review* , vol. 14 no.1, pag. 65-91 ., Impact factor: 0.064.
- Albert L. E., Albert L. M., Lukács-Márton R., Kádár A., Kovacs R (2007)The relationship between awarenerss of life and social adaptation, *Studia Universitas*, nr. 2, Kolozsvár, 3-16.
- Albert-Lőrincz E., Albert-Lőrincz M., Kádár A., Lukács-Márton R. (2007). Életminőség kutatás serdülők körében. In. Albert-Lőrincz E.: Salus Satis. Az egyén és a közösség egészségvédelme. Presa Universitară Clujeană, Kolozsvár, 173-249 old.ISBN: 978-973-610-559-3.
- Albert-Lőrincz E., Albert-Lőrincz M., Kádár A., Kovács R., Lukács-Márton R. (2009): Az erdélyi magyar nemzetiséghez tartozó és a magyarországi serdülők életproblémákkal való megküzdési technikáinak összehasonlítása. In Albert-Lőrincz E.: A drogfogyasztás prevenciója. Az integrált megelőzés elmélete és gyakorlata. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 100–150 oldal.
- Albert-Lőrincz E., Albert-Lőrincz M., Kádár A., Krizbai T., Lukács-Márton R. (2009): A flow és anti-flow mint prediktív és protektív tényezők a serdülők életében. In Albert-Lőrincz E.: A drogfogyasztás prevenciója. Az integrált megelőzés elmélete és gyakorlata. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, , 151–193old.
- Albert-Lőrincz E., Albert-Lőrincz M., Lukács-Márton R., Kádár A. (2007) : „ De ce cad îngerii?”, Factori de fundal ai consumului de drog. Efectul satisfacției cu viața asupra integrării sociale, (Miért hullnak le a csillagok? A drogfogyasztás okai. Az élettal való elégedettség hatása a társas beilleszkedésre), Napoca Star Könyvkiadó, Kolozsvár 26-36 old.
- Albert-Lőrincz E., Albert-Lőrincz M., Kádár A., Lukács-Márton R (2006): „Beilleszkedési nehézségekkel küzdő serdülők motivációs struktúrájának sajátosságai” Átfesthető horizont, Editura Scientia, , Kolozsvár.

Előadások más témakörben:

- Magyar Pszichiátriai Társaság XVII. Nemzeti Kongresszusa (2010) Budapest, „Az élményminőség és személyiségtényezők összefüggése erdélyi serdülőknél”.
- „Factori de risc în comportamentul de sănătate ai adolescenților. Studiu comparativ referitor la adolescenții din Transilvania și Ungaria”, Succesul școlar la intersecția factorilor sociali- konferencia (2009), Kolozsvár (Kádár Annamária, Albert-Lőrincz Enikő, Albert-Lőrincz Márton, Lukács-Márton Réka).
- NETT. Nemzetközi kongresszus (2009), Marosvásárhely „A magatartás hatékonyságának vizsgálata. Az élményminőség és a személyiségtényezők összefüggése erdélyi serdülőknél” (Kádár Annamária, Albert-Lőrincz Enikő, Albert-Lőrincz Márton, Krizbai Tímea, Lukács-Márton Réka).
- A Magyar Pszichiátriai Társaság XV. Vándorgyűlése (2009), Debrecen „A magatartás hatékonyságának vizsgálata. Az élményminőség és a személyiségtényezők összefüggése erdélyi serdülőknél” (Lukács-Márton Réka, Kádár Annamária, Albert-Lőrincz Enikő, Albert-Lőrincz Márton, Krizbai Tímea).
- A Magyar Pszichiátriai Társaság XIII. Vándorgyűlése (2008), Sopron, „Az erdélyi magyar nemzetiségi kisebbséghez tartozó és az anyaországi magyar serdülők életproblémákkal való megküzdési technikáinak összehasonlítása (Lukács-Márton Réka, Kádár Annamária, Albert-Lőrincz Enikő, Albert-Lőrincz Márton, Kovács Réka Rozália” (legjobb fiatal előadó díj).
- Nemzeti Drogellenes Konferencia (2007), Kolozsvár (Factorii de fundal ai consumului de droguri.Efectul satisfacției de viață asupra integrării sociale) „A serdülők well being-jének vizsgálata. Az étellel való megelégedettség hatása a társas beilleszkedésre. Az erdélyi magyar nemzetiségi kisebbséghez tartozó és az anyaországi magyar serdülők életérzésének összehasonlítása” Lukács-Márton Réka, Kádár Annamária, Albert-Lőrincz Enikő, Albert-Lőrincz Márton).
- A Magyar Pszichiátriai Társaság XIII. Vándorgyűlése (2007), Miskolc, „A serdülők életminőségének vizsgálata. Az étellel való megelégedettség hatása a társas beilleszkedésre. Az erdélyi magyar nemzetiségi kisebbséghez tartozó és az anyaországi

magyar serdülők életérzésének összehasonlítása” (Kádár Annamária, Albert-Lőrincz Enikő, Albert-Lőrincz Márton, Lukács-Márton Réka, Kovács Réka Rozália).

- A Magyar Relaxációs és Szimbólumterápiás Egyesület IV. Nemzetközi Kongresszusa, (2005), Budapest, „Serdülők jövőképeinek vizsgálata projektív identifikációk alapján”- (Lukács-Márton Réka, Szentes Erzsébet).
- Pszichoterápiás Konferencia (2005), Budapest, „Szakember születik” (Lukács-Márton Réka, Szentes Erzsébet).